

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

Ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

A D L E C T O R E M.

Militiam esse vitam hominis, Benevole Lector, tametsi Job, & ipse totus sub armis sudans, non assereret; diurna nocturnaue, quæ committimus prælia, non sinunt dubitare. Quid aliud maternus est uterus quam domestica palæstra; in qua novem mensibus velut tyrones, ad gravissima quæ impendent certamina, umbratilis pugnae simulacro quasi præludimus. Quo temporis spatio confecto nascimur; id est, in campum pugnaturi progredimur. Vix aspicimus amicam lucem, & mox incurrimus in hostem. Ipsa, in quibus ploramus, incunabula, sunt prima, quæ occupamus propugnacula. Jam instabiles pueri, ponimur veluti stationarii milites, in præsidio stativo, antequam possumus cadere, & dum possumus, quanti nobis stat, non cadere. Quod si ita est; si hic, in quo degimus, mundus, sit veluti Martius, in quo conflagimus, campus; si vita, est militia; si homines, milites; ne nostra vita non tam sit, quàm pugnamus militia, quàm quàm peccamus malitia; ut sub signis Christi pugnas ejus pugnemus fortiter; ut vindicamus feliciter, sub ministro pro quot diebus anni, unam, quæ militibus est familiaris Tesseram. Cujus vis verbi, ut tibi sit explorata, ejus originem paucis suggeram. In militia olim dicebatur Tessera, symbolum, quo socij ab hostibus, & exploratoribus dignoscebantur. Ea autem (ut vult Polybius) erat tabella, quàm Tribuni militares, sub noctem ab Imperatore acceptam, ad Centuriones perferebant:

Ad Lectorem.

Centuriones autem ad Decuriones ; & ij rursus ad unumquemq; suæ decuriæ militem : à quibus rursus, antequam se intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Hinc Virgil. : (a) *It bello tessera signum.* Qui verò illud signum bellicum, per contubernia militum nuntiabat, Tesserarius appellabatur. Jam verò cum nos simus milites Deo exercituum auctorati ; & à Christo, velut supremo Archistratego centuriati ; multum refert, ut prælia Domini fortiter præliemur ; quolibet die habere in promptu militarem veluti tesseram, quæ non, ut fit inter milites, unâ tantum constet vocula, sed contractâ sententiâ, quæ memoriæ altum impressa, & per diem sæpius animo expensa, & ore repetita, acuet & ad pugnandum contra hostes audaciam ; & ad vincendum hostes fiduciam. Illum morem fuisse solemnem, inclytis Christianæ militiæ signiferis, quasi in bello contra aëreas potestates primipilis, testantur sacri historiarum Annales. Sic D. Francisco erat pro Tessera, illud sacrum acroama : *Deus meus, & omnia.* Matri Theresiæ : *Aut pati, aut mori.* S. Ignatio : *Ad maiorem Dei gloriam.* Alij alia, vel è cœlo hausta, vel à Spiritu S. suggesta, vel è divinis paginis selecta pronunciata, erant pro Tessera. Hæ, aut similes sententiæ, quas ego, quia milites sumus, tesseras indigito ; tape dum ab hostibus nostris importunius oppugnamur, ingeminatæ, & quasi jacula in adversarios contorta, incredibile dictu est, quanti sint ad exsuscitandum animum ponderis ; quantumq;

(a) 7. *Aneid.*

Ad Lectorem.

tumq; ad alacriter confligendum subministrant
roboris. Hæ etenim ponderosæ in summa brevi-
tate sententiæ, animum à rebus humilibus sevo-
cant, & cælestia stimulant: quibus homo, vel per
modestiam se submittat, vel per amorē attollat,
vel ad metuendam Numinis Majestatem, vel ad
amandam ejus bonitatē, vel ad sperandum in ejus
misericordia, vel ad gratias agendas ejus beneficen-
tiæ, vel ad implorandum præsidium, vel ad peten-
dam gratiam, ad alias deniq; animi affectiones de-
clarandas plurimum conducūt. Sicut enim olim
in castris militum profanorū serviebant Tesserae,
ut symbolum & signum, quo socii milites digno-
scebantur, & ab hostibus secernebatur; ut pro qui-
bus, & contra quos dimicarent, ipsi faciliè dijudica-
rent; atque ita multæ & hostium expeditiones, &
exploratorū insidiæ fuerunt detectæ: eandē quoq;
vim obtinent sacræ nostræ militiæ, quas quot die-
bus suppeditamus, Tessera. Illæ enim detegunt &
dæmonis strophas, quibus nos circumvenire; &
mundi technas, quibus imponere; & carnis illece-
bras, quibus nobis noxiè solet lenocinari. Variæ
olim, à variis diversarum gentium Dynastis, tra-
ditæ sunt militibus tessera. Fuit in memorabili
illo, inter bina belli fulmina, Cæsarem, & Pompe-
ium, prælio, Tessera Cæsaris, illud triumphale ver-
bum, *Victoria*: Pompeji verò militibus, *Hercules*
invictus. Fuit illa Tessera fausti ominis, Cæsari,
qui vicit: infausi Pompeio, qui victus est. Bruto,
in Philippis pro Tessera fuit, *Apollo*; *Cyros*, *Jupiter*,

Ad Lectorem.

belli Dux, & socius : D. Antonio, *Æquitas* : Severo Septimo, *Laboramus* : Pertinaci Imperatori, *Militemus*. Claudius Cæsar, Græco versu defini-
vit Tesseram, in hæc verba: *Virum ulcisci decet, qui
prior injuriatur*. Manuel Comnenus Imperator,
noctu Turcas invasurus, hanc Tesseram exercitui,
in nocturno conflictu dedit, ut exclamarent, *Fer-
rum*; ut suos, eâ voce agnitos, inviolatos præteri-
rent: alios verò, qui taciti accederent, occiderent
ut peregrinos. Tanti in militia est momenti, mili-
tari Tesseræ, ut potiaris victoriâ. Non minoris
erit in nostra, qua (a) *non est nobis colluctatio ad-
versus carnem, & sanguinem; sed adversus Prin-
cipes, & Potestates; adversus mundi Rectores, te-
nebrarum harum*. Cassius Chorræa, Conjuratorum
Princeps, Tesseram suis dederat in necando Cajo,
quasi victimam diis gratam futuram immolatu-
ris: *Hoc age*. Et tu miles Christiane, ut consilio
Pauli, (b) *bonum certamen* certes, interficias inimi-
cos; fume quotidie, quâ te animes, hostes exani-
mes, Tesseram, hoc est, vel quæ te ad virtutem pro-
moveat, vel à vitio removeat, sententiam; & erit
tibi præsentissimum subsidium, ad obtinendam
in certamine lauream. Depromamus è nostro
penu unam aliquam tesseram, v. g. hanc D. Chry-
sostomi: *Primum malum est esse malum*. Quod si
vim illius Tesseræ, penitus intelligendo, percipias;
& intellecta, vera esse tibi persuadeas; quàm mul-
ta vel quæ tibi videntur, vel quæ inimici tui sug-
gerent tibi esse mala, levi brachio eludes? Si illo

(a) Ephes. 6. 12. (b) 2. Tim. 2.

die

Ad Lectorem.

die te morbus infestet; si calamitas aliqua invadat; si pecuniæ jacturam facias; si fama lædatur, nomen traducatur; & illa, vel inimicus, qui te oppugnat; vel ratio quæ errat, tibi persuadere satagat, esse mala; oppone velut clypeum, hoc militare symbolum: *Primum malum est, esse malum.* Certò igitur credens, nulla posse tibi esse mala, si ipse nō sis malus, animos inter illa, quæ putantur mala, non abjicies, sed potius contra illa eriges; atque adeò hujus unius Tesserae præsidio, eris inter præsentissima pericula, tibi ipse præsens; eris inter terribilia, interritus; & totius, veluti aciei pondus in te incumbentis, belliq; molem, hac unâ tesserariâ sententiâ, instar Horatii imbone sistes. Hæ Tesserae docebunt nos, qui sub Christi aquilis meremus, stare quasi in prima acie, perferre promptiores, quàm inferre mala; contumelias, verbaq; probrosa, ut missilia tela, & saxa, sine vulnere circa galeam crepitantia despiciere; contemnere sui ipsius contemptum; gravissimos morborum dolores, hoc est, mortis præludia eludere fortiter tolerando: deniq; contra omnia hæc infirma mundi, firmare gradum; totoq; animo petere calum. Sic tibi erit qualibet Tessera, capiti galea, pectori lorica, sinistra clypeus, dexterae gladius, pro corpore & anima, (a) *Dei armatura.* Porro quia varietas delectat; ne tibi desit & inde delectationis materia, varia quotidie suggeritur Tessera. Unde, si quot diebus unicam illius diei Tesseram mandaveris memoriæ, quo nihil est expeditius; cum tot sunt Tes-

(a) Ephes. 6. 11.

Ad Lectorem.

feræ, quot per annum dies; qualis exeunte anno, inde accrescet selectissimarum sententiarum strues? Ne verò Tessera sensa sint nimis obscura, atque adeò minus perspecta; ago illorum interpretem; quæ dum explicatiùs, fusiùsque expono, pie pro illo die, seu Meditationis, seu lectionis materiam subministro. Denique quia nihil est, quod aures sic capiat, & animos rapiat; ac discors vocum, seu nervorum concordia. (Inde enim exurgit quædam flexamina Harmonia, in qua dum verba numerosè sonantia similiter desinunt, aures mirificè afficiunt) idcirco, ut moralis doctrinæ, quam propono, placita magis placerent; placuit illa in fine, harmoniæ ritu explicare: & ut simul memoriæ committerentur faciliùs, & imprimerentur altiùs; consilium fuit rythmicis versibus, quos *Leoninos* appellant, proponere. Sic enim modulatè per modum symphoniæ proposita, & quia delectant, audiuntur cum plausu. Non igitur, sine causa Antiqui olim nihil habuerunt antiquiùs; quàm cum vellent arcanæ sapientiæ monita (ut fecit Cato Major) inuri mentibus, eadem exponere versibus. Itaque, hæc multiplex versuum varietas, & rythmorum musicus concentus, tria complectitur bonorum genera: Utile, dum docet; Jucundum, dum oblectat; Honestum, dum movet. Ut igitur, salutaria illa Ethicæ, juxta ac Asceticæ doctrinæ monita, suaviùs in animos influant, sic, ut nunquam affluant; ordior illa ab oratione soluta, & concludo oratione stricta. Accipe ergò, benevole Lector, hæc ex variis Auctoribus conflata, correctæ, & ad suas classes reducæ, moribus expoliendis utilissima sacrae militiæ dogmata. Quæ si sint ad animi & oblectamentum, & emolumentum; interpretabor me in hoc quali, quali opere non inutiliter impendisse operam. Vale; & alteram, quæ totius operis seriem complectitur, paginam, si libitum est, lege.

SE-